

PRIPOROČILA VARUHNJE PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV ZA PPN ZA LETO 2024

Na podlagi odzivov gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov vsebin RTV Slovenija v obdobju od januarja do oktobra 2023 podajam nekaj priporočil, ki so lahko v pomoč ali razmislek načrtovalcem PPN za leto 2024.

Vse PPE (TV, RA, MMC)

1. Občinstvo, ki je **starostno, mnenjsko, izobrazbeno, interesno, socialno ... zelo heterogeno**, pričakuje, da RTV Slovenija načrtuje programe tako, da se nobena skupina ne bo počutila prikrajšana ali pozabljena.
2. Morebitno **krčenje sredstev za leto 2024 se ne bi smelo poznati** na treh posebej občutljivih delih RTV Slovenija: **pri skrbi za ljudi z invalidnostmi in dostopnosti vsebin zanje, pri vsebinah za Slovence v zamejstvu in po svetu ter pri programih za italijansko in madžarsko narodno skupnost.**
3. Morebitno krčenje programov ali vsebin naj se izvede tako, da **imajo pri ohranitvi prednost vsebine, ki so zapisane v Zakonu o RTV Slovenija in so pomembne za ohranjanje slovenske samobitnosti, kulture, jezika in drugih prvin narodne identitete.**
4. **Načrtovati vse programe na TV, radiu in MMC tako, da bodo še bolj kot doslej vključevali vsebine o osebah z invalidnostmi in zanje:** npr. šport invalidov, delovni invalidi, v reportažah npr. omeniti dostopnost z vozički, dostopnost vsebin za gluhe in za slepe.
5. **Načrtovati vse programe na TV, radiu in MMC (informativne, razvedrilne, kulturno-umetniške, izobraževalne, športne, mladinske ...) tako, da bodo kot doslej ali še več vključevale vsebine o Slovencih v zamejstvu in po svetu.**
6. **V več TV in radijskih oddaj (in v spletno klepetalnico) v večji meri vključiti občinstvo:** gledalci in poslušalci pogrešajo **kontaktne oddaje**, zlasti svetovalne in izobraževalne, najbolj na TV Slovenija.
7. Ob morebitnih spremembah programske sheme upoštevati želje poslušalcev in gledalcev, da **si ob koncu tedna želijo lahkotnejših vsebin.**
8. Pri načrtovanju PPN 2024 upoštevati, da se je po epidemiji, vojnah v svetu, porastu nasilja in nestrpnosti v družbi duševno stanje mnogih državljanek in državljanov poslabšalo, zato usmeriti načrtovane **vsebine v preventivno delovanje za izboljšanje odnosov v družbi in duševnega stanja posameznikov.**
9. Moteči oglasi, še posebej ponavljajoča se TV-prodaja: smiselno razporejati TV-prodajo; ta pripomba je sicer bolj namenjena zunanjim odločevalcem o RTV Slovenija.
10. Evropske volitve in morebitni referendum: načrtovati oddaje in vsebine skladno z analizo volilnih in referendumskih oddaj in s priporočili varuhinje v Letnem poročilu varuhinje 2022; med drugim **pravočasno in jasno določiti status strank za parlamentarne in neparlamentarne; zagotoviti nepristransko vodenje oddaj, pluralno sestavo zunanjih komentatorjev; zagotoviti nepristranskost že v času pred uradno kampanjo.**

Radio

11. Jasneje opredeliti žanr/format programskih pasov, ki niso oddaje, zlasti v luči jasnih ločnic med informativnimi in presojevalnimi (komentatorskimi) vsebinami. Zlasti na Valu 202, kjer je bilo pripomb poslušalcev na to temo največ, deloma tudi na Prvem.
12. Jasneje določiti ločnice med glasbenim profilom Prvega, Vala 202 in programa Ars, zlasti Prvega, pri katerem poslušalke in poslušalci predvsem v jutranjem času želijo več narodnozabavne in slovenske glasbe, ob nedeljah in verskih praznikih pa več verske glasbe.

TV SLO 1, 2, 3

13. Načrtovati oddaje tako, da bo **programska shema trdna in predvidljiva**, nekaj osrednjih informativnih in drugih oddaj (Dobro jutro, Prvi Dnevnik, Poročila ob petih, Dnevnik, Odmevi) vsak dan ob isti uri, premik res le izjemoma, ob nepredvidljivih dogodkih.
14. Pri načrtovanju programske sheme razmišljati predvsem o gledalcih, ki so pred zasloni **takrat**, v realnem času, manj o tistih, ki gledajo oddaje z zamikom ali kasneje na spletu.
15. Razmislek o **premiku zelo kakovostnih oddaj lastne produkcije KUP in zanimivih tujih dokumentarcev** z zelo pozne večerne (že skoraj nočne) ure (22.50) na čas, primernejši za občinstvo teh vsebin.
16. Razmislek o **smiselnosti skoraj 4-urnega informativnega programskega pasu** ob ponedeljkih in morebitni drugačni razporeditvi informativnih in drugih vsebin po dnevih v osrednjem programskem pasu.
17. Načrtovati letno produkcijo oddaj tako, da bo **poleti manj ponovitev in več premiernega programa**. Takrat so pred zasloni zlasti socialno šibkejši, bolni, invalidi, upokojenci; za mnoge je TV Slovenija edini informator in družabnik. K temu lahko prispeva več sinergije med programi, predvajanje starejših filmov in otroškega programa izpred nekaj let, stroškovno manj zahtevne oddaje (npr. niz oddaj ob 65-letnici TV je bil dobro sprejet), pa tudi lastne oddaje Informativnega in Razvedrilnega programa, ki jih poleti več tednov ni (nekaterih oddaj ni več kot 10 tednov).
18. Ohraniti **dopoldanska poročila tudi poleti**.
19. Načrtovati programsko shemo **TV SLO 1 in TV SLO 2** tako, da na sporedu ne bodo **istočasno predvajane podobne vsebine** (ki zanimajo isto ciljno skupino).
20. Ohraniti vsebine za madžarsko narodno skupnost na **TV SLO 1**, vključevanje na **TV SLO 1 in/ali TV SLO 2** tudi izbranih vsebin za italijansko narodno skupnost (kar lahko prispeva tudi k večji ponudbi lastnih oddaj julija in avgusta).
21. **Posodobitev podobe oddaj**.
22. **Izboljšati govorno kulturo** (gledalke in gledalci pričakujejo enako raven govorne kulture kot na radiu, ne samo v informativnih oddajah, temveč - formatu in žanru primerno - tudi v razvedrilnih oddajah).

Informativni program TV SLO

23. Premišljeno ukinjanje in uvajanje novih oddaj, upošteva vsestransko raznolikost občinstva; gledalci so tudi še v letu 2023 izražali željo po vrnitvi oddaje Studio City.
24. Oddaje načrtovati tako, da bodo lahko izpolnjevale zahteve žanrske skladnosti in aktualnosti: **načrtovati zadosten obseg aktualnih polemičnih oddaj, v katerih se lahko izrazijo različna stališča o vsebinah, ki delijo javnost.** Ob pomanjkanju takšnih oddaj se polemične vsebine odpirajo v intervjujih in komentatorskih oddajah, kar ni primerno.
25. Načrtovati prispevke in oddaje tako, da bodo zagotavljale **nepriustranskost, mnenjsko in vsebinsko raznolikost ter enakomerno pokritost Slovenije** in sorazmerno tudi tujine.
26. **Polemičnim oddajam z več gosti** in dodatnimi vložki (npr. Tarča, Arena) **zagotoviti dovolj dolgo minutažo**, da vsi gostje lahko izrazijo svoja mnenja.
27. Vsaka oddaja naj ima **jasno načrtano vsebinsko zasnovo in žanrske značilnosti.**
28. Ob načrtovanju oddaj vsaj okvirno predvideti njihove avtorje tako, da za vsako oddajo skrbijo **najbolj kompetentni avtorji**; zaupanje občinstva v RTV Slovenija je povezano z zaupanjem v določene avtorje (omogočiti večjo specializacijo avtorjev).
29. **Vremenska napoved naj se posodobi in sezonsko tematizira:** gledalci pričakujejo temeljito napoved pred Dnevnikom, sezonsko obogateno s posebnostmi (poleti o morju, tudi na Jadranu, pozimi o snegu ...)

Kulturni in umetniški program

30. Ohraniti **odlične dokumentarne filme**, vsaj nekaterim zagotoviti **primernejšo uro predvajanja** (ne pozno zvečer).
31. Ohraniti **produkcijo lastnih dokumentarnih in podobnih oddaj** o pomembnih osebnostih, zgodovinskih dogodkih, etnološki in naravni dediščini, družbenih problemih.
32. Ohraniti **prenose bogoslužja vsako nedeljo**, pomembni so za starejše, bolne in invalide.
33. Ohraniti **oddajo Spomini in Pričevalci** – imata krog zvestega občinstva.
34. Ponovno **predvajanje starih slovenskih in tujih filmskih uspešnic.**
35. Ohraniti **prenose vrhunskih glasbenih dogodkov.**

Razvedrilni program

36. Upoštevati **raznolikost gledalskega občinstva glede glasbe in drugih področij.**
37. Razmislek o **spremembah ali osvežitvah nedeljske popoldanske razvedrilne oddaje.**
38. Načrtovati **Emo in prenos Evrovizije na visoki profesionalni ravni, vključno s profesionalnim komentiranjem.**

Športni program

39. Zagotoviti **prenos najpomembnejših tekem državnih reprezentanc:** državljani od javne TV upravičeno pričakujejo prenos vseh pomembnih tekem vseh državnih reprezentanc v vseh pomembnih športih.

40. Ohraniti ali povečati **pozornost tržno manj zanimivim športom in športu invalidov**.
41. Načrtovati prenose športnih dogodkov tako, da jih komentirajo **strokovno dobro podkovani komentatorji z dobro govorno kulturo**.

MMC

Novinarske vsebine

42. Jasnejša **opredelitev vsebinske zasnove in periodike izhajanja Stopkasta in podobnih podkastov/video vsebin**.
43. Pri načrtovanju objav **kolumn zagotoviti mnenjsko in vsebinsko širino**.
44. **Ohraniti ali povečati število, obseg in ažurnost novic na teletekstu z vseh področij** (teletekst je še vedno mnogim vir informacij, zlasti starejšim, ki počasneje berejo).

Storitve

45. **Arhiv**: uporabniki pohvalijo dostopnost oddaj v arhivu, možnost prilagojenega iskanja, včasih pogrešajo **enostavnejši način iskanja** in dostopnost filmov za daljše obdobje (slednje je sicer praviloma vezano na kupljene pravice).
46. Za **prenose v živo na spletu in drugih platformah jasno določiti uredniška merila**, kaj se prenaša.

Radijski in TV programi za narodni skupnosti

47. **Prevodi najzanimivejših oddaj (reportaž, intervjujev, dokumentarnih ... oddaj) TV Koper - Capodistria v slovenščino za predvajanje na TV SLO 1 ali/in TV SLO 2** – s tem bi lahko zapolnili del programske praznine v juliju in avgustu in nadomestili del lastnih/kupljenih oddaj na TV SLO, obenem pa približali življenje in delo italijanske narodne skupnosti širši javnosti.
48. **Ohraniti vsebine za madžarsko narodno skupnost na TV SLO 1**.

Dostopnost, vsebine o ljudeh z invalidnostmi

49. Omogočiti **podnapise za gluhe in naglušne tudi za domače dokumentarce** že za premierno predvajanje (v letu 2023 niso bili za vse).
50. **Povečati količino vsebin v tehniki lahkega branja**.

Marica Uršič Zupan

Varuhinja pravic gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov vsebin RTV Slovenija

Ljubljana, 24. oktober 2023